

POSTANOWIENIE

3 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 3 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.B. i A.W.

przeciwko Bank w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z 9 grudnia 2024 r., XXVII Ca 2501/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. obciąża pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 30 maja 2023 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie ustalił, że bliżej określona umowa kredytu z 21 sierpnia 2008 r. zawarta pomiędzy J.B. i A.W. (poprzednio A.W.1) a Bank1 S.A. Oddział w Polsce (poprzednikiem prawnym pozwanego Bank w W.) jest nieważna i orzekł o kosztach procesu.

2. Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 9 grudnia 2024 r. oddalił apelację i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł pozwany. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżący stwierdził, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. oraz art. 385¹ § 1, 3 i 4 k.c.

4. Powodowie wnieśli o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej

z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania.

7. Według skarżącego wykładni wymagają przepisy art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. w zakresie możliwości uznania umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej za sprzeczną z zasadą swobody umów z uwagi na brak ścisłego określenia wysokości zobowiązania. Sąd Najwyższy tego przekonania skarżącego nie podziela. W aktualnym stanie orzecznictwa Sądu Najwyższego na tle umów kredytowych zawartych z konsumentami, w których przewidziano mechanizm waloryzacji świadczeń konsumentów w odniesieniu do walut obcych przy wykorzystaniu tabel kursów tych walut ustalanych jednostronnie przez banki przyjmuje się, że w takich wypadkach należy uwzględniać szczególną regulację prawną zawartą w art. 385¹ i n. k.c. wprowadzającą instrument wzmocnionej względem zasad ogólnych, w tym wynikających z art. 353¹ k.c., kontroli postanowień narzuconych przez przedsiębiorcę pod kątem poszanowania interesów konsumentów, uzupełniony szczególną sankcją mającą niwelować niekorzystne skutki zastosowania klauzul abuzywnych. Z tych powodów przepisy te, w zakresie swego zastosowania, mają pierwszeństwo względem przepisów regulujących naruszenia ograniczeń swobody umów wynikające z zasad współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) i właściwości (natury) stosunku prawnego (art. 353¹ k.c.), oraz konsekwencje tych naruszeń. Nie oznacza to jednak, że skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego nie może być nieważność obejmującej je umowy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22 i z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50). W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną; zob. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r. - zasada prawna - III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC

2021, nr 6, poz. 40; postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lipca 2021 r., III CZP 41/20, Monitor Prawniczy 2021, nr 15, s. 775; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A. Stwierdzenie nieważności umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką Dyrektywa Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych.

8. Skarżący podnosi także potrzebę wykładni art. 385¹ § 1, 3 i 4 k.c. w zakresie możliwości uznania za indywidualnie uzgodnione takiego postanowienia, którego treść nie została ustalona w wyniku negocjacji między konsumentem i przedsiębiorcą, lecz konsument miał możliwość jego negocjacji, a nie podjął takiej próby w celu modyfikacji postanowienia. Sąd Najwyższy nie dostrzega potrzeby dokonania wykładni przywołanych przez skarżącego przepisów, gdyż w zakresie, w jakim dotyczy to rozpoznawanej sprawy, nie budzą one już poważnych wątpliwości. W celu ustalenia, czy konkretne postanowienie umowne jest "nieuzgodnione indywidualnie", należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia "rzeczywisty wpływ" (art. 385¹ § 3 zd. 1 k.c.). W świetle utrwalonego orzecznictwa za indywidualnie uzgodnione mogą być uznane tylko te postanowienia, w stosunku do których w procesie zawierania umowy nastąpiło rzeczywiste uciśnienie się stanowisk stron i które zostały ostatecznie zrehabilitowane w drodze osiągniętego między stronami kompromisu. Nie mogą zostać uznane za indywidualnie uzgodnione postanowienia zaproponowane w całości przez jedną ze stron i w takiej formie włączone do umowy, nawet jeżeli druga strona miała hipotetyczną możliwość negocjacji ich treści. Zatem do zrealizowania przesłanki rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień umownych konieczne jest wykazanie wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli, w wyniku rzetelnych negocjacji, w ramach których konsument miał realny wpływ na treść postanowienia umownego (zob. np. wyrok SN z 10 października 2025 r., II CSKP 198/24); postanowienia SN: z 28 listopada 2025 r., I CSK 3163/24; z 28 października 2025 r., I CSK 738/24; z 22 grudnia 2025 r., I CSK 4088/24, i z 24 lutego 2026 r., I CSK 967/24). Wypada też dodać, że z ustaleń faktycznych

zaakceptowanych przez Sąd Apelacyjny (uzasadnienie, k. 333 akt sprawy), którymi to ustaleniami Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wynika, że „pozwany, mimo że zgodnie z art. 385 § 4 k.c., ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na nim, nie wykazał aby doszło do indywidualnego uzgadniania postanowień umowy lub jej wzorca dotyczących mechanizmu indeksacji”.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

11. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Krzysztof Grzesiowski

(G.N.-J.)

[SOP]